

**„Hlásaj slovo, naliehaj vhod, i nevhod, povzbudzuj,
karhaj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou.“**

Školský vzdelávací program pre 2. stupeň CZŠ s MŠ sv. Matúša

Stupeň vzdelania: **ISCED 2**
Dĺžka štúdia: **1 – ročná**
Vyučovací jazyk: **slovenský jazyk**
Študijná forma: **denná**
Druh školy: **cirkevná**

Predkladateľ: Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Matúša

Názov školy: Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Matúša

Adresa: Školská 71, 034 91 Švošov

IČO: 37910493

Riaditeľka školy: Mgr. Gabriela Urbanová

Kontakty: e-mail: svosov@post.sk

mobil: 0911 924 996

tel. č.: 043/43 911 46

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: Mgr. Gabriela Urbanová

Zriaďovateľ: Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Spišské Podhradie

Názov: Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Spišské Podhradie

Adresa: ŠKOLSKÝ ÚRAD, Spišská Kapitula 13, 053 04 SP. PODHRADIE

Kontakty: PaedDr. Ján Dravecký, PhD.

e-mail: dsu@kapitula.sk

tel. č.: 053/4194176

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1. Analýza súčasného stavu školy – SWOT analýza

Silné stránky školy:

- kresťanská orientácia školy, formácia žiakov a zamestnancov v duchu kresťanských hodnôt
- rodinné prostredie školy
- vyučovanie anglického jazyka
- vzájomná komunikácia materskej školy a základnej školy
- spolupráca školy s rodičmi
- spolupráca s umeleckými školami a vyučovanie v priestoroch školy
- vzájomná spolupráca pedagógov pri riešení výchovných problémov žiakov
- individuálne konzultácie s rodičmi
- modernizácia priestorov školy a pedagogická práca učiteľov
- školský klub a školská jedáleň

Slabé stránky školy:

- počet pedagógov na škole – rozdeľovanie kompetencií, preťaženosť
- spojené ročníky (nízky počet žiakov v ročníku)
- spolupráca so školami v rámci regiónu

Príležitosti:

- zapájať sa do projektov
- účasť na mimoškolských aktivitách, súťažiach, reprezentovanie školy
- sponzorstvo pre ďalší rozvoj školy
- elokovaná trieda 5. ročníka
- zaviesť nové formy a metódy práce

Riziká (obavy, bariéry, prekážky)

- financovanie školských zariadení (nedostatok financií)
- nízky počet žiakov

2. Veľkosť školy

CZŠ s MŠ sv. Matúša je nepľnoorganizovaná (málotriedna) základná škola. Nachádza sa na poschodí budovy. Prízemie budovy školy je využívané deťmi materskej školy (učebne). Vstupná chodba slúži na vyučovanie telesnej výchovy v zimnom období. Na dolnej chodbe sú aj spoločné priestory hygienických zariadení pre deti materskej školy a žiakov základnej školy a tiež kabinet telesnej výchovy.

Na poschodí je situovaná základná škola, štyri triedy (I. trieda – žiaci 1. a 3. ročníka; II. trieda – žiaci 2. a 4. ročníka; trieda – Školský klub detí, III. trieda – žiaci 5. ročníka, zborovňa, riaditeľňa a učebňa informatiky. V triede 5. Ročníka je spolu 12 žiakov.

3. Charakteristika žiakov

Školu navštevujú žiaci z celej obce. Žiaci dosahujú výborné vyučovacie výsledky. Prednosťou našich žiakov je vyučovanie rímskokatolíckeho náboženstva a znalosť cudzieho jazyka – anglického, ktorý sa učia už od prvého ročníka. Prvý kontakt s anglickým jazykom nadobúdajú už v materskej škole v rámci predprimárneho vzdelávania.

4. Charakteristika pedagogického zboru

Na škole pracuje mladý pedagogický zbor. Kvalifikovanosť pedagógov je takmer 100%. Vzdelávanie na I. stupni zabezpečuje 7 pedagogických zamestnancov. Z toho 1 vychovávateľka v ŠKD. Škola sa snaží o profesijný rast pedagógov a zabezpečuje ich ďalšie vzdelávanie zamerané na to, aby mali základnú prípravu v oblasti kľúčových kompetencií – IKT, komunikácia v cudzom jazyku, schopnosť učiť sa, projekt komunikácia, knižnica.

5. Organizácia prijímacieho konania

Predmetom činnosti CZŠ s MŠ sv. Matúša je zabezpečovať kvalitnú výchovu a vzdelávanie žiakov na úseku základného školstva a vytvárať pre ňu priaznivé podmienky. Výchovu a vzdelávanie orientovať v katolíckom duchu. Pri jej realizácii úzko spolupracovať s rodičmi a uznávať ich za prvých vychovávateľov svojich detí. Na školu prijímať deti predovšetkým z katolíckych rodín. Deti iného vyznania alebo aj bez vyznania možno prijať, ak sú rodičia a deti uzrozumené s katolíckym zameraním školy a sú ochotní zúčastňovať sa na jej programe. Zároveň je škola povinná rešpektovať slobodu ich svedomia. O prijatí dieťaťa na školu rozhoduje riaditeľka školy, ktorá sa riadi všeobecne záväznými predpismi Ministerstva školstva, pokynmi zriaďovateľa a vnútornými predpismi školy.

6. Dlhodobé projekty

Škola sa v minulosti zapojila do viacerých projektov KNL napr.: „Podme spolu, podporíme našu školu“, „Človeče nehnevaj sa“, „2%“ z dane, projekt spoločnosti Orange.

V šk. roku 2013/2014 budeme reagovať na výzvy MŠ SR v rámci Infoveku, projektovej činnosti spoločnosti Orange, granty KNL, nadácie Európskeho fondu, atď...

7. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

V spolupráci s rodičmi, správcom farnosti a sponzormi sa nám podarilo zabezpečiť školu novým školským nábytkom, novou didaktickou a výpočtovou technikou, výmenou podláh, vymaľovaním priestorov školy. S obecným úradom spolupracujeme pri zabezpečovaní kultúrnych podujatí pre obec (Mikuláš, Deň matiek, Deň detí) a riešení havarijného stavu budovy školy, ktorej OÚ je vlastníkom. V čase jarých prázdnin boli v celej budove vymenené okná za plastové financované z rozpočtu obce Švošov a príspevkom od zriaďovateľa školy. Obidva subjekty prispeli v 50% miere. Od februára 2009 prebiehali práce spojené s riešením havarijného stavu - rekonštrukcia strechy, zateplenie budovy školy a oprava fasády budovy školy. Práce boli financované z kapitálových výdavkov MŠ SR na riešenie havarijného stavu budovy školy. V čase letných prázdnin sa zrekonštruovali hygienické zariadenia a vymaľovali priestory MŠ a chodieb školy.

Výborná spolupráca je s CPPPaP v Ružomberku, ktorá nám vždy ochotne vychádza v ústrety pri návrhu pomoci žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a pri posúdení školskej zrelosti.

Program spolupráce s rodinou:

- 2-krát ročne Plenárne zasadanie Spoločenstva rodičov
- Triedne stretnutia podľa potreby
- 1-krát ročne – deň otvorených dverí
- Materiálno-technická a brigádnická pomoc
- Sponzorstvo
- Školský ples
- Kultúrne podujatia
- Beseda s odborníkom – 1-krát ročne

8. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Škola má dobré materiálno-technické vybavenie: 4 triedy – I. trieda 1. a 3. roč., II. trieda 2. a 4. roč., III. trieda 5. roč. je aj jazyková trieda a školský klub detí. 1 odbornú učebňu – počítačová učebňa.

Vybavenie kabinetu je na dobrej úrovni. Počas minulých rokov sme vymenili vo všetkých triedach školský nábytok a postupne zásobujeme školu novými učebnými pomôckami, čo umožní učiteľom efektívnejšie a tvorivejšie vyučovať.

Stravovanie pedagógov a žiakov školy je zabezpečované v Školskej jedálni pri CZŠ s MŠ sv. Matúša.

9. Škola ako životný priestor

Aby sme sa v škole cítili dobre, musí sa každý z nás snažiť vytvoriť a udržať dobrú ľudskú atmosféru a taký poriadok, ktorý by slúžil celému spoločenstvu školy – žiakom, pracovníkom školy, rodičom aj širšiemu spoločenstvu. Musí sa to prejavovať vo vzájomných vzťahoch, v našom postoji k hodnotám, v ochote rešpektovať poriadok školy. Kvalita spoločenstva je kvalitou našich vzájomných vzťahov. Vážme si duchovné a materiálne hodnoty, ktoré sme dostali a ktoré nám slúžia. Užívajme ich pre svoje dobro, ale aj pre dobro iných, celej spoločnosti.

10. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Škola zabezpečuje bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie, dbá na poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci počas školských aktivít a voľných dní. Zabezpečuje pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru, pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií.

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Ciele a zameranie školy

Škola sa snaží pripraviť žiakov pre život a rozvíjať kompetencie žiakov na úrovni 2. stupňa základnej školy, preto by mala byť čo najlepšia. Naša škola je kresťanský zameraná, preto sa od nej očakáva oveľa, oveľa viac. Žiaci očakávajú pochopenie a záujem o nich, o ich problémy a to, že aj keď im to veľmi nepôjde, budeme ich brať s porozumením, pomôžeme im. Budeme ich spravodlivo hodnotiť a nebudú nám na príťaž. Nebudú sa báť chodiť do školy. Nájdu si tu dobrých a spoľahlivých kamarátov ochotných vypočuť ich, poradiť im, pomôcť im. Nebude sa tu neslušne hovoriť, strácať a poškodzovať veci, ničiť majetok. Bude tu poriadok, pohoda, dobrá nálada, budú sa cítiť ako doma. Našou snahou je vytvoriť školskú rodinu, podľa príkladu Svätej rodiny. V tom všetkom nech nám pomáha patrón školy sv. Matúš. On ako evanjelista hlásal Božie slovo a šíril ho medzi ľuďmi. To isté sa očakáva aj od nás. Nestačí mať názov cirkevná škola, ale byť ozajstnými svedkami Boha.

Možnosť využitia voľného počtu hodín využívame na dotovanie učebných predmetov, ktoré rozširujú a prehĺbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu. Vzdelávaciu oblasť Človek a hodnoty rozširujeme o hodiny rímskokatolíckeho náboženstva. Jazykovú vzdelávaciu oblasť rozširujeme o vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka, nakoľko sme v minulosti vyučovali podľa variantu – rozširujúce vyučovanie Aj na žiadosť rodičov a po schválení učebných osnov zriaďovateľom. Do vyučovania všetkých predmetov implementujeme IKT.

Pri výchove a vzdelávaní je potrebné klásť dôraz na kresťanskú orientáciu našej školy, najmä čo sa týka:

- osvojenia a prehĺbenia kresťanských hodnôt, kresťanskej morálky;
- osvojenia a prehĺbenia kresťanského náhľadu na svet, kultúru a aktívneho kresťanského postoja;
- vytvárania kresťanského spoločenstva našej školy;
- vytvárania podmienok na prehĺbenie kresťanskej tradície, aktivít našej školy;
- sústrediť pozornosť na žiakov s vyšetrením CPPPaP.

Stupeň vzdelania: ISCED 2

Program nižšieho sekundárneho vzdelávania (2. stupňa ZŠ) má zabezpečiť kontinuitu a plynulého prechodu z primárneho na nižšie sekundárne vzdelávanie. Základom nižšieho sekundárneho vzdelávania je interdisciplinárny (medzipredmetový) prístup pri osvojovaní znalostí a spôsobilostí žiakov a rozvoj ich analytických a kritických schopností. Aktuálne znalosti žiakov a ich uplatňovanie v praxi sú východiskovým bodom pri získavaní nových znalostí a ďalšom rozvoji kompetencií žiakov. Nevyhnutnou súčasťou cieľov nižšieho sekundárneho vzdelávania je vypestovať u žiakov zodpovednosť za vlastné učenie sa a poskytnúť im príležitosti objaviť a rozvinúť ich schopnosti v súlade s ich reálnymi možnosťami, aby získali podklad pre optimálne rozhodnutie o ďalšom – vyššom sekundárnom vzdelávaní.

Ciele výchovy a vzdelávania nižšieho sekundárneho vzdelávania

Hlavným cieľom je, aby žiaci nadobudli :

- primerane veku rozvinuté kľúčové spôsobilosti (kompetencie), zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa,
- jasné povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva,
- záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti.

Zámery nižšieho sekundárneho vzdelávania sú tieto očakávania od žiaka:

- osvojiť si základ všeobecného vzdelania poskytovaného školou,
- mať záujem a potrebu učiť sa aj mimo školy,
- osvojenie si a využívanie efektívnych stratégií učenia sa,
- nadobudnúť primeranú úroveň komunikačných spôsobilostí a spolupráce,
- mať rešpekt k druhým a zodpovedný vzťah k sebe a svojmu zdraviu.

Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Výchovno-vzdelávacím procesom smerovať k príprave žiakov na riešenie problémov a bežných životných situácií prislúchajúcim ich veku. Podporovať schopnosť tvorivo a kriticky myslieť a rozvíjať komunikačné spôsobilosti. Na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, tvoriť texty, uplatniť sa v osobnej konverzácii v anglickom jazyku. Rozvíjať kooperatívne myslenie a schopnosť pracovať v tíme. Pripraviť žiakov na ovládanie základných počítačových aplikácií. Vychovávať žiakov v duchu kresťanskej tradície, podľa vzoru Ježiša Krista a aktívne sa podieľať na prežívaní liturgického roku. Formovať u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie

a hodnotové orientácie. Ceniť si a rešpektovať kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície Liptovského regiónu. Umožniť žiakom učiť sa na základe rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojiť poznatky a vedomosti.

Strategické ciele:

- usmerňovať pedagógov k využívaniu moderných foriem a metód vyučovania;
- vo výchovno-vzdelávacom procese dosahovať úroveň celoslovenského priemeru;
- zlepšovať spoluprácu s rodičmi, s farnosťou a obcou, inými školami aj v zahraničí;
- motivácia pedagógov k ďalšiemu štúdiu,
- organizovanie spoločných podujatí pre zamestnancov školy;
- budovať dobré meno školy;
- pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií a na získanie prvej a druhej atestácie;
- podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka.

Školský vzdelávací plán pre 5. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	5.ročník		
		štvp	škvp	spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk	5	---	5
	Prvý cudzí jazyk	3	1	4
	Druhý cudzí jazyk	---	---	---
Človek a príroda	Fyzika	---	---	---
	Chémia	---	---	---
	Biológia	1	1	2
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	---	1
	Geografia	1	1	2
	Občianska vých.	1	---	1
Človek a hodnoty	Náboženská vých.	1	1	2
	Kresťanská etika	---	---	---
Matematika a práca s informáciami	Matematika	3,5	0,5	4
	Informatika	0,5	0,5	1
Človek a svet práce	Svet práce	---	---	---
	Technika	---	---	---
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	2
	Hudobná výchova	1	---	1
	Výchova umením	---	---	---
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	---	2
Spolu		21	6	27
	Excel – súčet stĺpcov	21	6	27

Profil absolventa

Profil absolventa 2. stupňa

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa je založený na kľúčových spôsobilostiach, ktoré zahŕňujú komplex vedomostí a znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, dorozumievať sa, začleniť sa do spoločenských vzťahov a osobnostne sa rozvíjať – zjednodušene ide o spôsobilosť uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote. Nadväzujúc na spôsobilosti získané v priebehu predchádzajúceho vzdelávania absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania má osvojené tieto kľúčové spôsobilosti:

a) spôsobilosti k celoživotnému učeniu sa

- je schopný využívať (svoje) osvedčené stratégie učenia sa, pričom si uvedomuje svoje silné a slabé stránky,
- dokáže uplatniť získané znalosti a spôsobilosti v rozličných (pracovných a mimopracovných) životných situáciách,
- dosiahol základnú úroveň motivovanosti k celoživotnému učeniu sa,

b) sociálne komunikačné spôsobilosti

- dokáže využívať všetky dostupné formy sociálnej komunikácie,
- ovláda slovnú zásobu v primeranej škále sociálnych a kultúrnych súvislostí v zvolenom cudzom jazyku tak, že je schopný na primeranej úrovni rozumieť hovorenému slovu, dokáže sa uplatniť v osobnej konverzácii, porozumieť textom a tiež tvoriť texty,
- uplatňuje komunikáciu smerujúcu k vytváraniu dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a uplatňuje primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,

c) spôsobilosť riešiť problémy

- má osvojené schopnosti a vedomosti na riešenie problémov s využitím znalostí a schopností získaných v rámci základného vzdelania, uplatňuje základné logické operácie, dokáže uplatňovať vedný prístup pri riešení bežných problémov,
- je schopný vidieť veci problémovo, kriticky myslieť pri hľadaní riešenia, obhájiť si svoje rozhodnutie, je si vedomý svojej zodpovednosti za riešenie problémov a užitočnosti poučenia sa z vlastných i cudzích chýb,

d) spôsobilosti občianske

- chápe význam a podstatu legislatívnych zákonov a spoločenských noriem, je si vedomý svojich práv a povinností v škole i mimo nej, rešpektuje práva ostatných ľudí, pozná a váži si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo,
- chápe základné ekologické a environmentálne súvislosti a rozhoduje sa v záujme ochrany zdravia jednotlivca i spoločnosti,
- je pripravený zaujímať sa o dianie a riešenie problémov v spoločnosti,

e) spôsobilosti sociálne a personálne

- dokáže spolupracovať v skupine a akceptuje pravidlá práce v tíme, chápe a dokáže prebrať svoju zodpovednosť a spoluzodpovednosť za výsledky spoločnej práce,
- dokáže sa primerane zapojiť do diskusie, pričom rešpektuje aj iné názory, chápe význam vzájomnej ohľaduplnosti,
- dokáže zvládať svoje vlastné pocity, chápe ich podstatu, vie do určitej miery regulovať svoje správanie,
- uvedomuje si svoj skutočný potenciál, osobné kvality a v súlade s tým si projektuje svoj (aktuálny) osobný rozvoj a osobné ciele,

f) spôsobilosti vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže pomenovať a orientovať sa v umeleckých druhoch a štýloch, používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky, cení si a rešpektuje rôzne prejavy umenia,
- vie oceniť interkultúrne dedičstvo a historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,

g) spôsobilosť uplatňovať základy matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- rozvíja a používa matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a schopnosť (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- má základy prírodovednej gramotnosti, ktoré mu umožnia používať postup uplatňovaný vo vede na primeranej úrovni,

h) digitálna spôsobilosť

- rozvíja spôsobilosti založené na základných zručnostiach v oblasti IKT,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- vytvára jednoduché tabuľky a grafy,

- využíva zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
- rozumie nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
- prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií využíva IKT v iných predmetoch,

i) spôsobilosti smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- navrhuje nové úlohy, nové riešenia, vyhľadáva riešenia úloh v nových projektoch, schopnosť plánovať a riadiť prácu

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania bude schopný samostatne vyhľadávať a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, bude mať osvojené metódy štúdia a práce s informáciami.

Dokáže pracovať v tíme, cieľavedome sa podieľať na dosiahnutí cieľa skupiny, vytvárať dobré medziľudské vzťahy, vie prijímať víťazstvá i prehry, bude schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie.

Pedagogické stratégie - organizačné formy a metódy vyučovania

Organizačné formy výučby

- a) podľa typu komunikácie:

frontálne, skupinové, individuálne, kombinované

- b) podľa typu prostredia:

vyučovanie v triede, v špecializovanej učebni (škol. knižnica), vyučovanie mimo škol. priestoroch (múzeum)

Metódy vyučovania

- a) podľa zdroja poznania a druhov poznatkov

- slovné metódy –ústne monologické: výklad, prednáška, inštruktáž, vysvetľovanie

- ústne dialogické: rozhovor, diskusia, dramatizácia

- písomné: písomné práce, práca s textom

- demonštračné metódy – pozorovanie, predvádzanie (projekcie), inštruktážny rozhovor
- praktické metódy – pokusy, práca na simulátoroch, grafické práce

- b) podľa aktivity a samostatnosti účastníkov

- oznamovacie

- reprodukčné
 - problémové
 - tvorivé – brainstorming, myšlienkové mapy, asociačné učenie, učenie štruktúrovaním, učenie vhl'adom
- c) podľa logických postupov
- indukčivna
 - dedukčivna
 - analyticko-syntetická
- d) podľa fáz vzdelávacieho procesu
- metódy motivačného charakteru – motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačná demonštrácia, príklady z praxe
 - metódy expozičného charakteru – metódy utvárania nových vedomostí, metódy upevňovania a prehľbovania vedomostí, simulačná metóda, tréningové a simulačné hry
 - metódy fixačného charakteru – metódy opakovania učiva, metóda posilňovania
 - diagnostické metódy – metódy preverovania a hodnotenia vedomostí
- e) metódy podľa spôsobu interakcie
- metódy frontálne – výklad, prednáška, diskusia
 - metódy skupinové – hranie rolí, simulačné hry, experimentovanie
 - metódy individuálne – projekty, samostatné práce, referáty, štúdium literatúry, objavujúce metódy

Popri bežných vyučovacích stratégiách budeme využívať rôzne inovatívne metódy, ktoré rozvíjajú vedomosti, zručnosti, schopnosti, tvorivosť a kľúčové spôsobilosti žiakov. Vyučovanie žiakov v 1. roč. bude prebiehať v zlúčenej forme so žiakmi 2. ročníka. Budeme preferovať rozvoj tvorivého myslenia, samostatnej práce žiakov, práce v skupinách, diferencované úlohy, ich sebahodnotenia a cieľavedomého zvládnutia učiva. Našou snahou je zamerať sa na stratégiu rozvoja pozitívneho sebahodnotenia a aj okolia.

Skupinové vyučovanie

Žiaci pracujú v malých skupinách podľa presne stanovených pravidiel – riešia úlohy, osvojujú si vedomosti, vykonávajú rôzne praktické činnosti v atmosfére rovnoprávnosti a spolupráce. V skupinách majú žiaci rozdelené funkcie jednotlivých členov, napr. vedúci, pisár, časomerač, pomôckár, prípadne iné.

Projektové vyučovanie

Metóda, kde žiak alebo skupina pracuje na konkrétnom projekte (probléme), ktorý je širší, komplexný. Učiteľ ponúka rady ako sa má postupovať a žiaci samostatne alebo v skupine pracujú, hľadajú informácie a podávajú správu o tom, čo zistili a aké sú ich riešenia (Zelina,1996).

Blokové vyučovanie

Vyučovanie pomocou prepojenia viacerých predmetov tak, aby učivo navzájom súviselo. Do vyučovacích blokov sú zaradené hry, cvičenia na dramatizáciu, ktoré prispievajú pocitu vtiahnutia. Zahŕňa rozhovory, samoštúdium, učenie, samostatnú prácu, experimentálnu prácu, atď.

Tvorivé vyučovanie

Činnosť zacielená najmä na rozvoj divergencie, ale aj prežívania, tvorivého vnímania. Je tu zdôrazňovaná umelecká tvorivá činnosť detí, technická i vedecká tvorivosť na úrovni schopnosti detí, ale aj tvorivosť v medziľudských vzťahoch, riešenie bežných životných problémov.

Brainstorming

Tzv. „búrka v mysli“. Žiaci vyslovujú produkujú nápady na danú tému. Pri brainstormingu, ktorý je použitý ako metóda vzdelávania, nemusí ísť ani tak o nájdenie optimálneho riešenia, ako o to, aby sa na danej téme a jej obsahu žiaci vzdelávali (niečomu sa naučili), aby sa prejavili, rozvíjali svoje tvorivé schopnosti.

Rolestorming

Žiaci vystupujú v pozícii niekoho iného. Technika vhodná na rozvíjanie empatie a sociálnej vnímavosti v skupine. Rola, v ktorej účastníci tvoria nápady, môže byť reálna alebo vymyslená.

Questionstorming

Organizujú sa krátke 10 – 15 minútové sedenia, ktorých cieľom je produkovať čo najviac otázok. Metóda vzbudzuje zvedavosť, záujem, cvičí sa flexibilita.

Vyučovanie hrou

Didaktické hry, kde sa motivačne využíva hlavne súťaživosť, radosť z hry, uvoľnená atmosféra, nezáväznosť (Hvozdík, 1986).

Dramatizácia

Používa na živé a názorné, pre žiaka zaujímavé vysvetlenie, precvičenie, zopakovanie učebnej látky, na emocionálne vyjadrenie prežívania.

Vyučovanie s využitím IKT

Práca s využitím IKT je pre žiakov zaujímavá, podnecuje ich k aktívnemu prežívaniu učebného procesu.

Myšlienkové mapy

Technika umožňuje zapisovať a zmapovať proces myslenia. Základným princípom je samostatné a neobmedzujúce uvažovanie nad problémom. Problémy, témy, otázky, úlohy sú vnímané ako celok, nie ako oddeliteľné prvky. Pri tvorbe myšlienkovkej mapy sa používajú rôzne farby, symboly, grafické značky, šípky. Môže si ju vytvoriť žiak a môže na nej pracovať aj skupina. Táto metóda je vhodná pri opakovaní učiva.

Asociačné učenie

Základom je vytváranie asociácií. Vlastná učebná látka sa spája s pojmami, vytvárajú sa asociačné spojenia, ktorých vybavenie je jednoduchšie. Je potrebné naučiť žiakov rozdeliť si učebnú látku na menšie časti, neučiť sa nadmerne veľa a neopakovať príliš skoro.

Učenie vhl'adom

Ide o učebný proces, ktorý vedie k náhlemu dosiahnutiu pokroku v učení. Subjektívne sa toto náhle nájdenie správneho riešenia označuje ako zážitok AHA.

Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy pre nižšie sekundárne vzdelávanie

Prierezové tematiky sú povinnou súčasťou obsahu vzdelávania. Prelínajú sa cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy (tematiky) budeme realizovať viacerými formami - ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných učebných predmetov alebo formou kurzu. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej tematiky je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Spôsob a čas realizácie prierezovej témy sú uvedené pri jednotlivých témach.

Prierezové témy:

- Multikultúrna výchova
- Mediálna výchova
- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Dopravná výchova
- Ochrana života a zdravia
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
- Regionálna výchova a tradičná kultúra

1. Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehĺbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenal len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí.

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Multikultúrnou výchovu možno prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy však možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch či pri výučbe materinského a cudzích jazykov.

Začlenenie multikultúrnej výchovy do jednotlivých predmetov:

Multikultúrna výchova je začlenená najmä do týchto predmetov : občianska výchova, náboženská výchova, slovenský jazyk, dejepis, výtvarná výchova, geografia, informatika, biológia, ale samozrejme, jej obsah môže byť začlenený aj do ostatných predmetov.

Ciele:

Žiak bude vedieť:

- porozprávať o tradíciách a zvykoch regiónu, v ktorom žije
- v nárečí porozprávať príbeh, báseň, prípadne spolu s kolektívom zaspievať goralskú pieseň
- porozprávať o tradícii slovenského národa, bude poznať úlohy Konštantína a Metoda pri vzniku písomníctva
- vymenovať rasy obyvateľstva na svete, bude vedieť opísať rozdiely medzi nimi
- pojmy týkajúce sa migrácie obyvateľstva a začlenenie Slovenska do medzinárodných štruktúr (Európska únia...)
- všetky základné informácie o eure
- slovom, písomne alebo graficky vyjadriť svoj názor o zblížovaní národov a spolupráci medzi jednotlivými regiónmi sveta

- vyjadriť svoj názor k otázke rasizmu, neznášanlivosti, xenofóbie, utláčaniu... a zapojiť sa do besied k tejto problematike, prípadne do ankiet prostredníctvom vyučovania alebo internetovými stránkami.

Metódy a formy: besedy, projektové úlohy, výtvarné práce (maľba, kresba, grafika, koláž, práca s plastelínou, priestorové práce...), tvorba príbehov, básní, divadelných scénok, príspevkov do časopisov a novín, tvorenie prezentácií, listy, plagáty, videonahrávky, rozhlasové relácie, koncerty...

Počas celého školského roka budú prebiehať rôzne školské akcie a aktivity (besedy, ankety, súťaže vo vlastnej tvorbe), v mesiaci marec - apríl sa uskutoční Týždeň boja proti rasizmu (besedy, tvorivé dielne, premietanie filmov, tvorenie prezentácií...). Týždeň vyvrcholí Protidrogovým koncertom.

2. Mediálna výchova

Charakteristika:

Problém ako naučiť deti a mládež aktívne a zodpovedne využívať prostriedky masovej komunikácie sa stal v súčasnosti aktuálnym problémom. Mediálna výchova smeruje k tomu, aby si žiaci osvojili stratégie zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi a vedeli v nich nájsť hodnotné, pozitívne formujúce posolstvo pre ich osobnostný, profesijný a sociálny rast.

Ciele:

Žiak má mať:

- schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú),
- schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií.
- schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť

uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Žiak má vedieť:

- dokázať nájsť vlastný optimálny spôsob ako žiť v realite,
- aktívne sa zapája do komunikačného procesu pomocou médií.
- ovládať prácu s televíznym prijímačom, videorekordérom, DVD prehrávačom, prácu s CD, internetom, prácu s digitálnou technikou (fotoaparát, televízia, kamera...).
- vyjadriť svoje vlastné zážitky, skúsenosti a postoje prostredníctvom médií
- vystupovať na verejnosti.

Realizácia mediálnej výchovy bude prebiehať počas celého školského roka najmä v rámci predmetov informatika, občianska výchova, slovenský jazyk, materinský jazyk, v ktorom žiaci podľa určených cieľov stanovených v spolupráci s vyučujúcim preukážu schopnosti v oblasti mediálnej výchovy.

3. Osobnostný a sociálny rozvoj

Charakteristika:

Pomáha rozvíjať všeobecný ľudský potenciál a základné životné zručnosti žiakov sebaidentity, sebauvedomenia, zdravého sebahodnotenia a sebadôvery a rozvoj komunikačných a kooperatívnych zručností nevyhnutných pre dobré medziľudské vzťahy v škole, v rodine, vo vrstovníckej skupine. Vedieť presadzovať vlastný názor a najmä rešpektovať názor iných ľudí

Ciele:

- Osobnostný rozvoj, sebaopoznávanie a poznávanie iných s dôrazom na školský, profesijný, rodinný, partnerský a manželský rámec, rozvíjanie identity seba a zdravého sebavedomia a sebadôvery.
- Sociálna komunikácia v škole, v rodine, vo vrstovníckej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku, spoločenské správanie, bontón a etiketa
- Efektívne riešenie konfliktov v škole, v rodine, medzi vrstovníkmi, v partnerskom, manželskom a pracovnom živote

- Multikultúrna tolerancia a rešpektovanie odlišných názorov, postojov, aspirácií, hodnôt iných ľudí v medziľudských vzťahoch a komunikácii v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku.
- Prevencia agresie, násilia a šikanovania v škole, medzi vrstovníkmi, v rodine, v manželstve a na pracovisku (mobbing, bossing)

Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

4. Environmentálna výchova

Charakteristika:

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka.

Cieľ:

- žiak v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- žiak bude poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- žiak bude rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- žiak rozvinie spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni (napr. separovaným zberom v škole i domácnostiach),
- žiak pochopí sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,

- žiak vie hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- žiak dokáže využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce.

Realizácia v predmetoch: najmä v predmetoch biológia, zemepis, prírodoveda a vlastiveda.

5. Dopravná výchova

Charakteristika:

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl.

Úloha dopravnej výchovy: postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel.

Realizácia učebnej činnosti: realizácia sa uskutoční v objekte školy vo všetkých vyučovacích predmetoch, pri organizovaní vychádzok, exkurzií, kurzov a hodín telesnej výchovy. Pri realizácii využijeme dopravné značenie v obci a učebné pomôcky

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ:

Žiak:

- pochopí funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- si formuje mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,

- si musí osvojiť zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- sa musí naučiť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- má zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- má zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- má pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- si má uvedomiť význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

6. Ochrana života a zdravia

Charakteristika učiva :

Povinné učivo „Ochrana života a zdravia“ (OŽZ) sa v základných školách realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení. Aplikuje sa v ňom učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou ochrany človeka a prírody (OČP). Z jeho obsahu bola vyčlenená ochrana prírody a dopravná výchova do iných vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu. Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Ciele učiva:

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. K tomu je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane. Vyškoliť ich v

poskytovanie pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítienia. Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

7. Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Charakteristika:

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Ciele aj obsah prierezovej témy je súčasťou viacerých predmetov.

Hlavným cieľom je:

- aby sa žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.
- naučiť sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií

Výsledok vzdelávania v tejto oblasti:

- žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách,
- žiak dokáže nadviazať kontakt,
- žiak zostaví základné písomnosti osobnej agendy, pozná ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať,
- žiak vie využiť nástroje IKT,
- žiak dokáže identifikovať a popísať problém, podstatu javu,
- žiak získa rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory,
- žiak vytvorí plán prezentácie, naplánovať a realizovať základný výskum,
- žiak dokáže určiť svoje silné stránky a vie ich využiť pri vhodnom výbere témy, vie aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu.

Prierezová téma sa bude realizovať počas celého školského roka vo všetkých vyučovacích predmetoch.

8. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

V tejto prierezovej téme regionálna tradičná ľudová kultúra využívame rôzne formy a metódy vyučovania.

Zapájanie žiakov do súťaží napríklad: účasť na recitačných súťažiach – Hviezdoslavov Kubín, Šaliarsky Maťko, účasť na literárnych súťažiach.

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je **vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.**

Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné **využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj** – kraj, kde žijem; **škola a jej okolie**; moja trieda; **obec**, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (**príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.**), **história**, (osídlenie), **povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti**, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej **flóru a faunu** – **význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko** – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; **povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku** – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; **zvyky a tradície**; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); **pripomíname si našich predkov** – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – **rodostrom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi** (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa **orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.**

Základom našej **kultúrnej identity**, ako aj **zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti**, je **tradičná ľudová kultúra** – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva – **využitie danosti regiónu**, návšteva ľudového majstra, dielne, výstavy – **spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovomeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba (remeslá), spoznávanie stavitel'ských pamiatok v regióne, obci**, poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní; **tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry**, jej prezentácia (piesne, zvyky regiónu, vlastná tvorba – spevník regiónu); poznávanie vyčítaniek,

hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový, výtvarný prejav), príslovie, porekadiel, pranostík, bájok, rozprávok: ľudových, autorských, povestí a pod. – **skúmanie vlastnej kultúry**, skúmať a objavovať vlastnú kultúru a **spoznávať iné kultúry** v oblasti ľudových tradícií.

Význam na kultivácii osobnosti žiaka má zaradenie prierezovej témy do estetickej výchovy a pri rozvíjaní talentu žiaka vo všetkých druhoch umenia vo **voľnočasových aktivitách**, ako napr. v **základných umeleckých školách** (vo všetkých jej odboroch), v **centrách voľného času**, tiež v zakladaní **speváckych či tanečných súborov, divadielok** a pod.

Týmito aktivitami pomôžeme pri vytváraní predpokladov u žiakov na pestovanie a rozvíjanie citu ku kráse k **tradičnému ľudovému umeniu a uchovávaniu kultúrneho dedičstva našich predkov**.

Navrhované tematické celky a témy, v rámci ktorých je možné rozvíjať prierezovú tému **REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA** v štátnom, ale aj školskom vzdelávacom programe.

Pod regionálnou kultúrou rozumieme **súhrn produktov** (hmotných a nehmotných) **ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región**. Regionálna kultúra zahŕňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, ako aj živé kultúrne prejavy fungujúce v každodennom živote, pri sviatkoch a slávnostiach. Regionálna kultúra nadväzuje na regionálne kultúrne tradície a pokladá ich za dôležitú súčasť historickej pamäte i za zdroj identity obce alebo regiónu.

Predložený materiál obsahuje tri tematické celky:

1. Môj rodný kraj
2. Objavujeme Slovensko
3. Tradičná ľudová kultúra.

1. tematický celok: Môj rodný kraj: témy:

- moja rodina,
- škola, okolie školy,
- obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť),
- rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,
- tradičné regionálne zvyky, obyčaje,

- kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta,
- regionálne múzea, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny,
- významné osobnosti regiónu,
- prírodné krásy regiónu,
- náučné chodníky v regióne,
- chránené rastliny a živočíchy na území regiónu,
- minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu,
- tradičné produkty a zamestnania v regióne,
- umelecké produkty, tradičné ľudovomelecké remeslá regiónu,
- miestne a regionálne jazyky.

2. tematický celok: Objavujeme Slovensko: témy:

- spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií,
- spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku,
- výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra,
- flóra a fauna na Slovensku,
- chránené územia na Slovensku,
- ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovomelecké remeslá z regiónov Slovenska,
- geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i.,
- významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.

3. tematický celok: Tradičná ľudová kultúra

Tradičnú ľudovú kultúru vnímame ako formy kultúrneho prejavu podporujúcu zachovanie kultúrnej identity. Kultúrnu identitu chápeme ako súhrn postojov, návykov, tradícií, hodnôt, interpretácií a sebainterpretácií, spôsobov myslenia, cítenia a konania (vzorcov správania), ktoré charakterizujú organizovanú skupinu ľudí, jej kolektívnym, spoločným výtvorom.

Tradičná ľudová kultúra je súhrn hmotných a nehmotných produktov ľudskej činnosti, vytvorených v tradičných spoločnostiach. Prenášala sa z generácie na generáciu ústnym podaním, napodobňovaním a v podstatne menšej miere písomnou formou.

Tradičná ľudová kultúra ako ucelený a živý systém zanikala postupne s modernizáciou spoločnosti, jej javy sa stali zdrojom kultúrnej a spoločenskej identity, zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, nástrojom tolerancie, občianskej súdržnosti a porozumenia medzi národmi. Je súčasťou materiálneho a duchovného bohatstva Slovenskej republiky. Uchováva sa ako prejav lokálneho, regionálneho alebo kultúrneho dedičstva Slovenska.

Témy:

a) Tradičná hmotná kultúra:

- ľudové staviteľstvo,
- domáce a tradičné remeselné výrobky,
- tradičné remeslá (ich história),
- produkcia potravín a strava,
- odev (kroje na dedine),
- výtvarné umenie a i.,

b) Tradičná nehmotná kultúra:

- ústne tradície a prejavy vrátane jazyka (ľudová slovesnosť, nárečia),
- interpretačné umenie (ľudové hudba, piesne, tance, hry),
- spoločenské praktiky, zvyky,
- rituály a slávnostné udalosti,
- tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a i.),
- zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom,
- folklórne tradície (prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné).

III. VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA

Vnútorňý systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Systém hodnotenia žiakov vyšších ročníkov

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou. O klasifikovaní jednotlivých predmetov rozhoduje pedagogická rada pri zasadaní na začiatku školského roka. Potom sú následne oboznámení rodičia a žiaci. Toto rozhodnutie pozitívne vplýva na motiváciu žiakov k učeniu a školskému výkonu. Okrem klasifikácie žiak môže získať pochvalu od vyučujúceho učiteľa.

2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude realizovať na základe kritérií schválených pedagogickou radou. K tomu nám pomôžu:

- Pozorovania (hospitácie)
- Rozhovor
- Výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, didaktické testy, súťaže)
- Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.
- Vzájomné hodnotenia učiteľov.
- Hodnotenia učiteľov žiakmi, otvorené hodiny pre rodičov.

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia školy je, aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené, aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené. Monitorujeme pravidelne:

- priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- výsledky vzdelávania

- úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov, zriaďovateľa
- kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach
- analýza úspešnosti prijatia žiakov 5. roč. na nižšie sekundárne vzdelávanie (8-ročné gymnázium).

IV. KONTINUÁLNE VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV

Vzdelávanie pedagogických zamestnancov má veľký dopad na celkovú úroveň kvality výchovno-vzdelávacieho procesu. Podrobný plán vzdelávania pedagógov je vypracovaný ako súčasť ročného plánu školy.

Ciele vzdelávania

- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu pedagógov efektívne vychovávať a vzdelávať
- motivovať pedagógov pre neustále sebvzdelávania, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti.

Princípy vzdelávania

- vzdelávanie je právom i povinnosťou každého pedagóga za rovnakých podmienok
- vzdelávanie má mať odraz vo finančnom ohodnotení a profesijnej kariére
- základnou hodnotou vzdelávania má byť kvalita a nie formálne získavanie certifikátov
- efektívnosť vzdelávania je pravidelne vyhodnocovaná a na základe výsledkov optimalizovaná.

Hlavné znaky vzdelávaných

- motivácia
- iniciatíva
- samostatnosť
- aktivita
- kritické postoje
- spätná väzba
- tvorivosť
- zodpovednosť za výsledky.

V. PRÍLOHY

Samostatná časť - Učebné plány predmetov